

БЕОГРАД - На данашњи дан 1862. године, турска артиљерија је са Калемегдана бомбардовала Београд, што је настављено и током ноћи, после чега су добровољци из Србије и других српских крајева похрлили у одбрану Београда. Ови инциденти довели су потом до Канличке конференције и до коначног одласка Турака из Србије.

Данас је среда, 17. јун, 168. дан 2026. До краја године има 197 дана.

1239 - Рођен је енглески краљ Едвард I "Дугоноги" који је током владавине од 1272. до 1307. реформисао законе и успоставио снажан административни систем, проширивши га и на Велс, чији је издвојен статус укинуо. Претходно је учврстио краљевску власт над племством, победом у рату од 1264. до 1267. у којем је командовао војском свог претходника на престолу, Хенрија III, али ипак није успео да покори Шкотску.

1397 - Данска краљица Маргарета I објединила је под данском круном Данску, Шведску и Норвешку.

1579 - Енглески морепловац и гусар Френсис Дрејк прогласио је суверенитет Енглеске над данашњом Калифорнијом, назвавши је Њу Албион.

1665 - Португалци и Британци потукли су Шпанце код Монтес Клароса, после чега је још једна победа над Шпанцима код Виље Висиосе осигурала поновно успостављање независности Португала. Португалци су подигли устанак 1640. незадовољни заједницом са Шпанијом, која је поновно успостављање државне независности суседне земље признала тек 1668.

1682 - Рођен је шведски краљ Карл XII, који се током владавине од 1697. до погибије 1718. приликом инвазије на Норвешку, посветио готово искључиво ратовању. Започео је 1700. велики северни рат против Русије, Пољске, Данске и Пруске, који је окончан тек три године после његове смрти. Потукао је Данце 1700. и исте године нанео пораз армији руског цара Петра Великог код Нарве, потом је успео да с пољског престола збаци Фридриха II Августа Јаког, али му је Петар Велики уништио армију 1709. у бици код Полтаве, после чега се привремено склонио у Турску. Руска победа и пораз Швеђана били су велико изненађење посто је Шведска до тада важила за велику силу, а Балтик је практично био шведско унутрашње море.

1696 - Умро је пољски краљ Јан III Собјески, који је током владавине од 1674. до смрти спречио даљи продор Турака у Европу. Приликом друге опсаде Беча 1683. војска под његовом командом потукла је Турке и ослободила град опсаде.

1719 - Умро је енглески писац и политичар Џозеф Адисон, ког су прославили духовити, јасни и језички елегантни есеји. Моралистичко рационалистичке текстове углавном је објављивао у листовима "Татлер" и "Спектатор", којег је у марту 1711. основао с Ричардом Стиллом. Написао је и трагедију "Катон". Знатно је утицао на српског просветитеља Доситеја Обрадовића.

1818 - Рођен је француски композитор Шарл Гуно, са Камијем Сен Сансом главни представник класицизма у француској музици 19. века. Операма "Ромео и Јулија" и "Фауст" супротставио се италијанском оперском стилу. Популарна је његова обрада првог клавирског прелудијума Јохана Себастијана Баха, а соло песмама утицао је на касније француске композиторе.

1843 - Новозеландски урођеници Маори отпочели су побуну против Британаца.

1848 - Аустријске трупе под командом генерала Алфреда Виндишгреца угушиле су устанак Чеха у Прагу, подигнут пет дана раније у време одржавања Првог Свесловенског конгреса у том граду. После тога распуштени су и Свесловенски конгрес и Народни одбор (нека врста чешке владе формиране у марту 1848.) а у Чешкој је, као и у свим осталим аустријским земљама уведен строжији режим, познат као "Бахов апсолутизам".

1867 - Енглески хирург Џозеф Листер обавио је у једној болници у Глазгову прву хируршку интервенцију у историји медицине под антисептичким условима, оперишући своју сестру Изабелу.

1882 - Рођен је руски композитор Игор Фјодорович Стравински, један од најуниверзалнијих музичких стваралаца 20. века. У првој фази био је надахнут руском народном музиком, потом је стварао у духу експресионизма, са повременим ослањањем на џез, да би се затим окренуо неокласичном стилу. Од 1910. је живео у Француској, а од 1937. до смрти 1971. у САД. Дела: балети "Жар птица", "Петрушка", "Посвећење пролећа", сценска кантата "Свадба", мелодраме "Прича о војнику", "Персефона", опера-ораторијум "Краљ Едип", опера "Живот развратника", кантата "Симфонија псалама", оркестарска дела - три симфоније, концерти за клавир, концерти за виолину, концерти за камерни оркестар, "Концерт за 16 инструмената", "Регтајм", аутобиографски радови "Хроника мога живота", "Музичка поетика".

1925 - Женевски протокол, којим је забрањена употреба бојних отрова, потписало је 29 земаља.

1927 - Основан је "Аеропут" - прва национална авиокомпанија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и потом Југославије. На традиције "Аеропута" ослањао се касније "ЈАТ".

1929 - Рођен је јерменски велемајстор Тигран Вартанович Петросјан, шаховски првак света од 1963. до 1969. Титулу је освојио победивши с 12,5:9,5 руског велемајстора Михаила Ботвиника и потом је одбранио 1966. у мечу с руским велемајстором Борисом Спаским резултатом 12,5:11,5. Спаски му је преотео титулу у мечу 1969. победивши га са 12,5:10,5.

1944 - Исланд је постао независна република после референдума месец дана раније, на ком су становници тог острва одлучили да се одвоје од Данске. До тада, био је краљевина под данском круном, у персоналној унији.

1947 - Уставотворна скупштина Бурме, данас Мјанмар, изгласала је независност те британске колоније, што је Лондон признао уговором 17. октобра 1947. Независност је формално проглашена 4. јануара 1948. У ранијем периоду Бурма је била саставни део

британске Индије.

1950 - Др Ричард Лолер извео је у Чикагу прву операцију пресађивања бубрега.

1953 - Совјетска армија је у поподневним сатима разбила масовне демонстрације у Источном Берлину и тиме угушила побуну у Источној Немачкој. Местимичних појединачних инцидената било је и наредних дана.

1967 - Народна Република Кина је извела пробу прве хидрогенске бомбе.

1971 - САД и Јапан потписали су споразум о враћању острва Окинава под суверенитет Јапана, што је учињено 1972.

1982 - Председник Аргентине генерал Леополдо Галтијери поднео је оставку после пораза аргентинске армије од британских трупа у рату за Фолкландска острва.

1990 - Антивладини демонстранти вратили су се на улице Букурешта, неколико дана после сукоба с полицијом у којима је погинуло четворо људи и обрачуна с рударима који су дошли у главни град Румуније да изразе подршку влади.

1991 - Скупштина Јужне Африке укинула је последњи значајнији закон на којем је од 1950. била заснована политика апартејда, односно доминације белаца над "обојенима" у тој земљи.

1992 - Немци Томас Кемтнер и Хајнрих Стрибиг, двојица последњих западних талаца у рукама исламских терориста у Либану, вратили су се у Немачку после три године у заточеништву.

1993 - У сукобима с герилцима у главном граду Сомалије Могадишу погинуло је шест и рањено 43 припадника мировних снага УН, који су безуспешно ловили вођу најјаче фракције сомалских герилаца Мухамеда Фараха Аидида.

2001 - Преминуо је владика Сава (Светозар) Вуковић, академик, епископ Српске православне цркве, професор Теолошког факултета у Београду. Предавао је Литургику са историјом уметности. Био је епископ моравички, источноамерички и канадски и од 1977. шумадијски. Администрирао је епархијама: жичком, банатском, бачком, темишварском. Докторирао је темом "Типик архиепископа Никодима" 1961. Красила га је ретка интелектуална снага и ерудиција. Покренуо је, обновио и уређивао више гласила Српске цркве ("Каленић", "Православље", "Гласник", "Стаза православља", "Банатски весник", "Беседа", "Календар српске патријаршије"). Изградио је и обновио више цркава и манастира, амбуланти, домова за децу, оснивач је и више добротворних фондова. Главна дела: "Историја српске православне цркве у Америци и Канади 1891-1941", "Српски јерарси", "Гробна места српских архијереја".

2001 - Покрет који је бивши бугарски цар Симеон II основао само два месеца раније победио је на парламентарним изборима у Бугарској.

2004 - У бомбашком нападу испред регрутног центра у Багдаду погинуло је најмање 25 особа, за шта је одговорност преузела исламистичка терористичка група Абу Мусаба ел Заркавија.

2007 - Најмање 35 лица је погинуло, а више од 30 је повређено када је талибански бомбаш самоубица дигао себе у ваздух и разнео полицијски аутобус у Кабулу. Експлозија се догодила на аутобуској станици испред полицијске станице у центру града.

2013 - Објављено је да је у непосредној близини комплекса храмова Ангкор Ват, у Камбоџи, изграђеном пре 1200 година, откривен изгубљени древни град Махендрапарвата. Вођа групе археолога Дејмијен Еванс са Сиднејског универзитета дошао је до открића ласерским снимањем из ваздуха. Стручњаци нагађају да је цивилизација у Махендрапарвати пропала због необуздане сече шуме и уништених иригационих система.

2013 - Национална авиокомпанија Уједињених Арапских Емирата Етихад ервејз, Влада Србије и српски авиопревозник Јат ервејз потписали су у Београду иницијални меморандум о разумевању. Председник Етихад ервејза Џејмс Хоган изјавио је том приликом да би Етихад ервејз могла, у евентуалном стратешком партнерству, да поседује највише 49 одсто власничког удела у Јат ервејзу.

2014 - У катедралном храму у Упсали, Шведска, средишту шведске цркве, за архиепископа је устоличена Антје Жакелен, која је од 2007. била епископ Лунда, чиме је на челно место националне цркве Шведске дошла особа женског пола, први пут у историји.

2015 - Преминуо је Властимир Ћуза Стојиљковић, српски глумац и певач. Почев од 1951. био је стални члан Београдског драмског позоришта и Атељеа 212. Остварио је мношто великих улога и у театру и на филму, као што су представе: "Непријатељ народа" (Стокман), "Пред слепим зидом" (Огњен), "Генерали или сродство по оружју" (Пуковник Блауринг), "Случајна смрт једног анархисте" (Лудак), "Бертино благо" (Арнеж), "Сентандрејска рапсодија" (Шамика), "Шајлок" (насловна улога), "Краљ Лир" (Луда), "Елијахова столица" (Јакоб Шнајдер), "Господа Глембајеви" (Титус Андроницус Фабрицзу Глембау) или филмови и серије: "Пут око света", "Лето је криво за све", "Дан четрнаести", "Дилижанса снова", "Љубав и мода", "Поп Ћира и поп Спира", "Срећни људи", "У име закона", "Заборављени", "Лаку ноћ децо", "Позориште у кући", "Светозар Марковић".

2015 - У Чарлстону, Јужна Каролина, САД, приликом напада аутоматским оружјем у афроамеричкој методистичкој цркви, убијено је 9 особа а једна је рањена. Нападач је био мотивисан расистичким уверењима.

2018 - Шефови дипломатија Грчке и Македоније, Никос Коцијас и Никола Димитров, у присуству председника влада две земље, Алексиса Ципраса и Зорана Заева, потписали су споразум у Псарадесу, на грчкој обали Преспанског језера. Споразумом који је назван - Преспански, одређено је да ће ново име БЈР Македоније бити - Северна Македонија.

2021 - Преминуо је Кенет Каунда, први председник Замбије, један од челника Покрета несврстаних. Каунда је био кључна фигура у покрету за независност тадашње Северне Родезије од Велике Британије а председник независне Замбије постаје 1964. На челу те земље налазио се до 1991. када је био приморан да се повуче. Рођен у породици

наставника и хришћанског мисионара, посветио се учитељском позиву. На самом почетку педесетих опредељује се за социјални рад а затим и политику. Био је домаћин Треће конференције несврстаних у Лусаки, септембра 1970.

2022 - Умро је Жан Луј Трентињан, француски глумац. Током 60-годишње каријере, шездесетих и седамдесетих 20. века, са 160 остварених улога, оставио је неизбрисив траг и у француској и у светској кинематографији. Најпознатији филмови: "И Бог створи жену", "Мушкарац и жена".

(Танјуг)